Ankenævnet for Forsikring

896/12-5

Den 14. august 2012 blev i sag nr. 80.998:

xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har via sin tidligere ansættelse haft firmapensionsordning i PFA Pension, der bestod af en pensionsopsparing og forsikringsdækninger, herunder invalidepension og præmiefritagelse. Han klager ved sin far over selskabets afvisning af at yde forsikringsdækning ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har afvist at behandle klagerens ansøgning om dækning ved tab af erhvervsevne med henvisning til, at klageren har tilbagekøbt pensionsordningen, således at forsikringen var ophørt, da klageren anmeldte, at han havde fået en blodprop i hjernen. Selskabet har endvidere henvist til, at det ikke var bekendt med klagerens sygdom, da han anmodede om at tilbagekøbe forsikringen, og at der ikke var pligt for selskabet til uopfordret at søge dette oplyst.

Klageren gør gældende, at han i forbindelse med tilbagekøbet telefonisk oplyste selskabet om sin sygdom. Han er endvidere af den opfattelse, at selskabet under alle omstændigheder burde have søgt oplyst, om klageren var syg og dermed muligvis berettiget til dækning ved tab af erhvervsevne.

Sagen er indbragt for nævnet den 29/7 2011. I bilag til klageskemaet har klagerens far på vegne af sin søn bl.a. anført:

2. 80.998

"**Problem:**
Jeg fik i oktober 2009 en blodprop i hjernen som gjorde mig uarbejdsdygtig. Efter kort tid blev jeg fyret fra mit job, og min økonomiske og mentale situation var særdeles belastet.
Jeg ansøgte om at få udbetalt min pension fra PFA. Telefonisk har jeg informeret om min situation med fyring på grund af sygdom. Jeg var dog ikke vidende om, at sygdomselementet havde en særlig betydning, idet jeg ikke vidste, at min pensionsordning indeholdt en invalidemulighed. Jeg havde ikke overblik på grund af min hjerneskade, som jeg stadig behandles for.
Senere, ved hjælp af min far, finder jeg ud af, at der er en invalidepension i ordningen, og vil selvfølgelig gerne have den mulighed gennemført, da jeg stadig er under behandling og ikke forventes at kunne komme tilbage til arbejdsmarkedet.
Sagen fremgår af vedlagte bilag.
PFA afslår min ansøgning.

Min anke i forhold til PFA vil jeg kort formulere, hvorefter jeg vil redegøre nærmere for sagen og henvise til medsendte kopier af korrespondancen mellem PFA og undertegnede.

Anke:
PFA påberåber sig manglende viden i forbindelse med min aktuelle situation som væsentligste årsag til deres afslag. Man plæderer, at man ikke kunne vide, at der var sygdom indblandet i min ophævelse af min pension.
Jeg mener, at denne undskyldning ikke holder, især fordi PFA gennemfører en række telefonsamtaler med mig og sender skrivelser med ønske om yderligere informationer, som de vil have, jeg giver.
Skemaer, som ikke giver nogen form for indsigt i situationen, men alene skal have svar på fyringsdatoen.
Jeg mener at PFA har forsømt sit ansvar om at samle tilstrækkelig og nødvendig viden i forbindelse med min opsigelse af pensionen. De ved, at der er en afgørende forskel på behandlingen af sagen, hvis der er tale om sygdom eller ikke. PFA har fuldt overblik over pensionens indhold og formulering, hvilket jeg som kunde måske burde have, men på grund af min sygdom ikke havde. PFA undlader at søge denne viden og baserer sin afgørelse på formodninger og gisninger. Denne proces er i total modstrid til den proces, som gennemføres i form af spørgsmål, informationer m.v., som finder sted når en pension eller en forsikring skal tegnes, eller en forsikring skal træde i kraft i forbindelse med et uheld eller lignende.
PFA skal acceptere, at aktivere min invalidepensionering og indhente den nødvendige viden og dokumentation til dette formål.

Efterfølgende er supplerende informationer til punkt 1 i skemaet 'Sagsfremstilling.'
Som det fremgår af vedlagte bilag er der i denne sag en kronologisk datofølge, som har indflydelse på sagen principielt.
Den vil jeg fremføre, og knytte de klagemæssige kommentarer til de enkelte tidspunkter i forløbet.

Den 04. januar 2010 kontakter jeg telefonisk PFA og fortæller, at jeg på grund af fyring fra mit arbejde på grund af sygdom af længere varighed bliver nødt til at opsige min pensionsopsparing hos PFA for at kunne få nogle midler til dagen og vejen.
Jeg bliver bedt om at sende min opsigelse på skrift.
At min hustru og en af mine nærmeste venner overværede denne meget vigtige samtale kan formentlig ikke bruges som bevis. Eller kan det?)
Dateret den 7/1 2010 sender jeg derefter en skriftlig meddelelse om opsigelsen. Her er ikke anført nogen grund, blot at den skal opsiges.

PFA sender herefter en skrivelse, hvori de anfører, at de skal have nogle informationer, for at de kan hjælpe mig med at få pensionen udbetalt. Der er heri anført at staten tager 60 % og at PFA skal have et gebyr på 1000 kr. Der er i skrivelsen i øvrigt ikke nogen spørgsmål, som skal besvares fra min side.
Her mener jeg at PFA på særdeles uheldig måde undlader at gennemføre nogen som helst form for rådgivning i forbindelse med sagen. Der er tale om at undlade at rådgive.
Det intetsigende skema burde selvfølgelig have haft de reelle spørgsmål, som en sådan sag har behov for at få stillet, og som PFA skulle have brugt for at kunne rådgive korrekt.
Jeg mener for eksempel spørgsmål af følgende karakter:
- Opsiger du pensionen på grund af sygdom
- Opsiger du pensionen på grund af fyring
- Opsiger du pensionen på grund af flytning til andet selskab.

Eller måske bare ganske simpelt: Hvad er grunden til, at du vil have opsagt din pension og have den udbetalt?
Jeg får i samme forbindelse endnu et stykke informationspapir som også har overskriften 'Oplysninger til ophævelse af pensionsordning'. I dette kræver PFA mig 1400 kr. i gebyr. Det er lige så intetsigende, men man kan da sige, at PFA har taget en god betaling for at iværksætte ophævelsen af pensionen. Endnu en gylden mulighed for at få reelle informationer til rådgivning er forspildt.
Hvis PFA virkelig havde i sinde at sikre, at jeg som kunde fik den mest reelle behandling, og at det ikke var et spørgsmål om at PFA kunne spare mest muligt i sine udbetalinger/erstatninger til kunderne, ville det have været her i disse henvendelser en reel rådgivning allerede kunne have taget sin begyndelse.
PFA havde jo muligheder for at se, at der i min pensionsopsparing også lå mulighederne for udbetaling i forbindelse med sygdom, en information jeg i min sygdom overhovedet ikke tænkte på.
Når jeg gør en del ud af dette, er det blandt andet fordi PFA i skrivelsen af 15. oktober 2010 anfører, at de ikke var vidende om sygdommen, og derfor ikke var forpligtet til at rådgive mig om konsekvenserne af tilbagekøb. Hele bankkrisen og sagerne om bankernes ansvar overfor kunderne understreger jo netop dette princip om, at manglende viden ikke fritager for ansvar.
Det er altså en urimelig bortforklaring. Dels kunne PFA have stillet de relevante spørgsmål, dels kunne man jo af min police se, at der var dækning for tab af erhvervsevne.
I skrivelse af 28. juni 2011 anfører PFA, at sagen ikke stod klart for deres sagsbehandler …. "*Det stod således ikke klart for …, at [klager] havde måttet forlade arbejdsmarkedet grundet sygdom - men nærmere, at han blot var mellem to jobs. .... kan ikke huske den konkrete samtale, men han oplyser, at havde han forstået på [klager], at han var syg, ville han utvivlsomt have henvist ham til skadecentret.*
Jamen hvad er det da der foregår. Man træffer altså beslutning på noget som 'ikke stod klart' og, at man ville have handlet anderledes, hvis man vidste mere.
Hvorfor afklarer man ikke forholdet, men baserer sig på formodninger.
Hvorfor stiller … ikke spørgsmålet, som afklarer, om jeg blot er mellem to jobs? Hvis jeg var det, kunne man sikkert have fået fortsat pensionsordningen i det nye job og jeg kunne have fortalt klart, at der var sygdom med i billedet.
Jeg mener således, at PFA ikke kan frasige sig ansvaret for en rådgivning, idet de kunne have søgt relevante informationer for en sådan, hvis viljen havde været til stede.
Sammenligner man med den store række af spørgsmål, man skal besvare, når man skal initiere en forsikring eller en pensionsopsparing, og som blandt andet har til formål, at selskabet kan give den rigtige anbefaling, hænger den anvendte procedure i forbindelse med en opsigelse overhovedet ikke sammen med reel forretningsoptræden.
Rettidig omhu må gælde begge veje, og jeg sætter således et stort spørgsmålstegn ved det lovlige i at PFA søger at frasige sig sin rådgivningspligt på den måde.

Set i lyset af PFA nuværende TV - reklamer om 'Kvalificeret anbefaling' virker det endnu mere grotesk. Kvalificeret anbefaling må vel gælde i alle forretningsmæssige forhold som PFA involverer sig i, og ikke kun når der skal nye kunder ind i maskineriet. For at kunne give en kvalificeret anbefaling, må man efter min opfattelse da have en relevant viden om problemerne og ikke kun basere sig på gisninger.
PFA kommentarer i forhold til problemet med 'Kvalificeret rådgivning' er efter min opfattelse meget tendentiøse og slet ikke relevante i denne sag.
'En rådgiver eller en anden medarbejder i PFA vil ikke ved en henvendelse af denne karakter oplyse om samtlige generelle vilkår og situationer i forbindelse med et tilbagekøb, idet dette netop ikke ville være kvalificeret rådgivning.'
Det tendentiøse i denne udtalelse er generaliseringen. Der er jo på intet tidspunkt udtrykt forventninger om oplysninger om samtlige, generelle vilkår. Det ville ikke have været relevant. Min påstand er alene, at man skulle have stillet spørgsmålet, om der var sygdom indblandet eller om jeg blot var mellem to job, idet disse to muligheder medfører afgørende, store forskelligheder i den efterfølgende sagsbehandling .
At jeg reagerer senere med informationer om min sygdom, og at jeg reagerer efter min opsigelse af pensionsordningen, hænger sammen med, at jeg på grund af min blodprop ikke havde det detaljerede kendskab til min pensionsordnings muligheder.
Det var først, da jeg drøftede sagen med min far, og havde fortalt ham, at jeg havde opsagt min pensionsopsparing hos PFA, at han fik rekvireret selve ordlyden i pensionsordningen. Det var således ved hans gennemlæsning af papirerne, at det gik op for os, at jeg kunne have ret til invalidepension og sagen kom i gang.
Med et sygdomsbillede som mit med blodprop i hjernen, er det svært med overblikket, hvilket igen understreger vigtigheden af at PFA selv havde stillet de rigtige spørgsmål i forbindelse med sin 'indhentning af oplysninger'.

Jeg kan ikke lade være med at tænke på hvor mange af alle de andre kunder, som indtil nu havde tillid til at PFA varetog deres forsikringer/pensionsordninger på ordentlig vis, som også er blevet frataget meget store beløb på grund af manglende rettidig omhu fra selskabets side. Måske kunder, som ligesom jeg lider af hjerneskade og derfor ikke har det store overblik og som regner med at PFA har det og varetager sagen til gavn for kunderne."

Selskabet har i brev af 17/8 2011 til nævnet redegjort for sagen således:

"**Hvad er der sket?**
Den 11. december 2009 henvender klager sig til PFA Pension og adspørger, hvorvidt det er muligt for ham at tilbagekøbe sin pensionsordning i PFA Pension. Han oplyser ifølge den medarbejder, der har talt med ham hos PFA Pension ikke, at han er syg/invalid. Han oplyser alene, at han er blevet afskediget fra sit job, og at han har brug for at få frigjort sine midler snarest muligt, da han har et akut likviditetsbehov, hvis han ikke finder et nyt job.

Næste samtale der er registreret i PFA Pension, fandt sted den 7. januar 2010, hvor klager ifølge telefonnotatet af samtalen oplyser, at han (klager) ønsker at tilbagekøbe sin forsikring. Medarbejderen har i et telefonnotat noteret, at han beder klager indsende en skriftlig anmodning om tilbagekøbet. Denne anmodning indsender klager samme dag ***(bilag …),*** som den pågældende telefonsamtale har fundet sted. Klager understreger i sit brev (anmodningen), at han opsiger forsikringen *med øjeblikkeligt varsel,* hvilket understøtter, at klager havde travlt med at få midlerne udbetalt.

(For en god ordens skyld skal det bemærkes, at den samtale som klagers far … oplyser, at klager har ført med en medarbejder i PFA Pension den 4. januar 2010 - angiveligt er den, der fandt sted den 7. januar 2010. Datoen må imidlertid siges at være uden betydning for sagen.)

Den 20. januar 2010 taler klager igen med en medarbejder i PFA Pension. Under den pågældende samtale oplyser medarbejderen klager om, at sagen er i færd med at blive ekspederet, men at PFA Pension er nødt til at afvente den sidste præmieindbetaling fra klagers arbejdsgiver, førend der kan ske udbetaling til klager.

Den 4. februar 2010 sender PFA Pension et brev ***(bilag …)*** til klager og beder ham udfylde vedlagte blanket *(bilag* …), hvori han oplyser, hvornår han fratrådte sit ansættelsesforhold, idet dette har betydning for mulighederne og vilkårene for tilbagekøb af forsikringen. Denne blanket udfylder og returnerer klager til PFA Pension samme dag, som han modtager brevet fra PFA Pension - nemlig den 5. februar 2010. ***(bilag …)*** Samme dag (den 5. februar 2010) ringer klager igen til PFA Pension og rykker for den udbetaling, der udløses af hans tilbagekøb. Dette formentlig før, han har modtaget dagens post.

Den 16. februar 2010 ringer klager igen til PFA Pension og rykker for udbetalingen. Han oplyser, at han har brug for pengene, og medarbejderen oplyser overfor klager, at han vil modtage udbetalingen den følgende fredag - dvs. den 19. februar 2011.

Det skal tilføjes, at samtlige medarbejdere, som klager har talt med iht. ovenstående sagsfremstilling, har bekræftet, at klager ikke overfor dem har nævnt sin sygdom. Dels ville de have nedfældet dette i telefonnotaterne, dels ville de have rådgivet ham om at kontakte PFAs Skadecenter, der behandler ansøgninger om udbetaling af invalidepension ved nedsat erhvervsevne, da dette er fast procedure i PFA Pension.

Hvorvidt klager mener, at han selv har oplyst om sin sygdom eller ej, fremstår lidt uklart, idet klager både gør gældende, at han *har* oplyst om sygdommen direkte i en telefonsamtale (med en unavngiven medarbejder) af 4. januar 2010, *samt* at han mener, at PFA Pension burde have spurgt ham, om han var syg. Det sidste synspunkt savner mening, hvis klager allerede havde oplyst om sin sygdom.

Begrundelse for at fastholde beslutningen
At tilbagekøbe en pensionsordning er en drastisk beslutning, da det er en ophævelse af hele forsikringsforholdet. Man må derfor formode, at man som forsikret har overvejet beslutningen nøje, inden den pågældende anmoder om et tilbagekøb. Både på grund af de skattemæssige konsekvenser, der er forbundet med tilbagekøbet, der udløser en afgift på 60% af midlerne - og på grund af, at man derved kommer til at stå uden forsikringsdækninger.

Når man som forsikret opsiger en forsikring, må selskabet kunne gå ud fra, at man er indforstået med, at forsikringen ophører med at dække, samt at man er bekendt med, hvilke dækninger der er på forsikringen.

Klager har ved sin henvendelse til PFA Pension været bekendt med muligheden og vilkårene for tilbagekøb, hvorfor medarbejderne i PFA Pension også naturligt må have kunnet gå ud fra, at han (klager) var bekendt med, at han havde erhvervsevnetabsforsikring på sin ordning. Da klager i sin tid er blevet indmeldt i ordningen, har han taget stilling til, hvordan hans erhvervsevnetabsdækning skulle se ud, og han har løbende efterfølgende årligt fået tilsendt policer og årsoversigter, hvoraf det fremgår, at han har erhvervsevnetabsdækning på sin ordning. Der er så sent som november 2009 ***(bilag …)*** fremsendt en police *(bilag …)* til klager indeholdende oplysning om samtlige dækninger på ordningen. På side 3 *(bilag …)* omtales invalidedækningen.

Hvis en forsikret ved en henvendelse til PFA Pension ikke giver udtryk for eller i øvrigt indtryk af, at vedkommende har behov for rådgivning af nogen art, men alene kort og koncist oplyser, at han - som i dette tilfælde - vil tilbagekøbe sin ordning, fordi han har behov for at få frigjort nogle midler, vil en medarbejder i PFA Pension ikke begynde at udspørge forsikrede om, hvad han skal bruge pengene til - eller stille andre personlige spørgsmål. Dette ville angiveligt også virke anstødeligt på en del forsikrede - og muligvis give skin af, at PFA Pension vil forsøge at overtale eller presse de forsikrede til at undlade at opsige deres ordning i PFA Pension.

I forbindelse med i særdeleshed de tre seneste samtaler (hhv. den 20/1, den 4/2 eller den 16/2 2010) mellem klager og PFA Pensions medarbejdere ville det i sagens natur virke ret upassende, hvis de pågældende medarbejdere havde adspurgt til klagers motivation for at tilbagekøbe. Klageren havde allerede truffet sin beslutning og rykkede ved de pågældende samtaler blot for ekspeditionen.

Det er klagers opfattelse, at PFA Pension burde have stillet 'de relevante spørgsmål' til klager, da han henvendte sig vedrørende sit ønske om tilbagekøb. Dog er det ikke muligt at vide, hvad der er de relevante spørgsmål i den enkelte konkrete situation, når en forsikret henvender sig og udtrykker et ønske om tilbagekøb. Klager oplister i sin klage tre konkrete spørgsmål, som han mener, vil kunne afdække samtlige informationer som eventuelt kunne have relevans for at afklare, hvorvidt det er hensigtsmæssigt for en hvilken som helst forsikret at tilbagekøbe sin ordning.

Disse tre spørgsmål er korrekt nok relevante i klagers helt konkrete situation. Dog er det absolut ikke givet, at der ligger en fyring eller et sygdomsforløb bag en anmodning om tilbagekøb - eller i øvrigt at en fyring skyldes sygdom. - Der ligger altid økonomiske årsager bag, at man tilbagekøber en ordning. Enten fordi man har brug for at få frigjort midlerne, eller der er en økonomisk fordel ved at omplacere midlerne. Disse bagvedliggende grunde er ikke noget, PFA Pension spørger nærmere ind til, da dette ofte ikke er noget, folk har lyst til at drøfte nærmere med en tilfældig medarbejder.

Afslutningsvis skal det med henvisning til klagers redegørelse *(bilag …)* for sagen bemærkes, at det naturligvis ikke er tilfældet, at PFA Pension - som indikeret af klager - har en skjult dagsorden indeholdende det mål, at få de forsikrede til at tilbagekøbe deres ordninger og dermed afslutte deres kundeforhold og 'forlade' PFA Pension. PFA Pension foretrækker naturligvis at beholde sine kunder, frem for at de (kunderne) opsiger deres ordninger.

Det er således PFA Pensions klare opfattelse, at PFA Pension ikke har tilsidesat en selskabet påhvilende rådgivningsforpligtelse derved, at selskabet ikke har spurgt ind til, hvad klagers baggrund for at tilbagekøbe sin pensionsordning var - herunder om dette skyldtes sygdom. Herudover fastholdes det, at klager ikke orienterede PFA Pension om sin sygdom i forbindelse med hans anmodning om tilbagekøbet.

På baggrund af ovenstående fastholder PFA Pension således sit afslag på at behandle klagers ansøgning om invalidepension, idet forsikringen var ophørt på det tidspunkt, hvor klager henvendte sig til PFA Pension og meddelte, at han var syg og ønskede at ansøge om invalidepension. - Det er i øvrigt ubestridt, at forsikringen er ophørt, og at den var ophørt på tidspunktet for klagers henvendelse vedrørende udbetaling af invalidepension.

Relevant ankenævnspraksis
Til støtte for PFA Pensions afgørelse henvises til Ankenævnskendelserne hhv. nr. 57.480 og nr. 60.896, der begge fastslår, at der på trods af manglende uopfordret rådgivning om mulige

afledte konsekvenser ved et tilbagekøb ikke kan opnås udbetaling fra en pensionsordning, som er tilbagekøbt, hvis selskabet på tilbagekøbstidspunktet ikke var vidende om forsikredes mulige berettigelse til udbetaling fra pensionsordningen.

Kendelse nr. 74.592 angår selskabernes rådgivningsforpligtelse ved omskrivning til fripolice - og dermed ikke tilbagekøb. Men kendelsens kerneproblematik er den samme som i nærværende situation om tilbagekøb, hvorfor den også tjener til støtte for PFA Pensions afgørelse. I kendelsen fastslår Ankenævnet, at selskabet har en rådgivningsforpligtelse, hvis selskabet er vidende om forsikredes erhvervsevnenedsættelse. Modsætningsvis må det derfor kunne konkluderes, at der *ikke* består en rådgivningsforpligtelse, hvis selskabet *ikke* er vidende om erhvervsevnenedsættelsen.

Konklusion
PFA Pension fastholder på baggrund af ovenstående - herunder gældende ankenævnspraksis, at [klager] ikke har krav på udbetaling fra den omtvistede forsikring. Det gøres gældende, at PFA Pension ikke har en forpligtelse til uopfordret at spørge ind til en kundes personlige forhold og bevæggrunde for tilbagekøb af en ordning. PFA Pension har dermed ikke tilsidesat en rådgivningspligtelse ved ikke at spørge ind til, om klagers fyring skyldtes sygdom.

Det bemærkes for en god ordens skyld, at PFA Pension ikke har taget stilling til, hvorvidt klager har lidt et erhvervsevnetab, der berettiger til udbetaling fra den omstridte forsikring, såfremt denne fortsat havde været i kraft."

Hertil har klagerens far på vegne af sin søn i brev af 31/8 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg fastholder, at PFA bør udbetale invalidepension, da skaden skete i pensionens løbetid, og PFA ikke har udvist rettidig omhu i sagsbehandlingen i forbindelse med min ophævelse af pensionen. Herudover fastholder jeg, at der i hvert fald ved samtalen den 4 /7. januar 2011 blev klart fremført fra min side, at opsigelsen skyldtes en fyring som konsekvens af sygdom."

Heroverfor har selskabet i brev af 12/9 2011 til nævnet bl.a. bemærket:

"PFA Pension har alene følgende bemærkninger til klagers skrivelse af 31. august 2011:

Klager gør nu yderligere gældende, at PFA Pension er forpligtet til at udbetale invalidepension til ham - trods tilbagekøbet - med den begrundelse, at forsikringsbegivenheden er indtrådt, forud for tilbagekøbet. Dette bestrides af PFA Pension, idet forsikringen i sin helhed er ophørt ved tilbagekøbet, hvilket også har støtte i fast Ankenævnspraksis - herunder bl.a. kendelse nr. 77.461.

Herudover skal jeg blot for en god ordens skyld understrege, at spørgsmålet om viden/burde viden selvsagt altid er helt centralt i forhold til i en given situation at vurdere, om der er handlet ansvarspådragende eller ej."

Herefter har klagerens far på vegne af sin søn i brev af 20/9 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Jeg har modtaget kopi af PFA udtalelser, og skal anføre, at den begrundelse PFA anfører som mit krav på dækning, at 'forsikringsbegivenheden er indtrådt, forud for tilbagekøbet' ikke er den afgørende begrundelse.

Denne formulering skal sammenholdes med min opfattelse af, at PFA som anført burde/skulle have rådgivet imod tilbagekøbet. Herunder burde/skulle PFA have søgt viden om begrundelsen for tilbagekøbet set i lyset af at pensionen indeholdt en syge/invalideforsikring, og ikke som anført træffe beslutninger på antagelser. Det er således en sum af de anførte begrundelser, men med vægten på PFA manglende ansvarlighed i indsamling af viden inden beslutningen/accepten af tilbagekøbet, jeg lægger til grund for min klage."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse**

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, og for denne del gælder reglerne i stk. 1.
…
Stk. 5. En ydelsesberettiget nedsættelse af erhvervsevnen foreligger, når forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at tjene mere end en tredjedel respektive halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til forsikredes tidligere og nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.
…
§ 7. Forsikringsbegivenhedens indtræden
Forsikringsbegivenheden - den dækningsberettigende nedsættelse af erhvervsevnen - skal ske i forsikringstiden.

D Betingelser for tilbagekøb (ophævelse mod kontant godtgørelse)

§ 1. Forsikringer i ansættelsesforhold
I det omfang det er aftalt mellem den enkelte arbejdsgiver og PFA Pension, har PFA Pension tilladelse til at tilbagekøbe en forsikring i de i stk. 2-7 nævnte tilfælde. Der kan aftales et enkelt tilfælde eller flere ved forsikringens oprettelse eller senere.
…
Stk. 5. En forsikringstager, som fratræder sin stilling, kan ophæve forsikringen, når der er forløbet mindst et år efter fratrædelsen, og forsikringstageren på tilbagekøbstidspunktet:

a. ikke er fyldt 67 år eller har nået det tidspunkt for pensionering, der er fastsat i forsikringsaftalen, og

b. ikke har ansættelse i en tjenestemandsstilling i stat eller kommune, der er forbundet med pensionsret (herunder også som aspirant eller på prøve), og

c. ikke har ansættelse i en stilling, hvor den pågældende er optaget eller skal optages i en pensionskasse eller pensionsforsikringsordning med løbende ydelser, og

d. ikke har ansættelse i en stilling, hvor arbejdsgiveren vil deltage i præmiebetalingen på den medbragte forsikring.

Stk. 6. En forsikringstager kan ophæve forsikringen straks efter fratrædelsen. Forsikringen må dog ikke efter omskrivning til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, omfatte forsikringsydelser, hvis størrelse på tilbagekøbstidspunktet overstiger de til enhver tid gældende grænser, der er anmeldt til statens tilsynsmyndighed.

Stk. 7. En forsikringstager kan ophæve forsikringen straks efter fratrædelsen uanset forsikringsydelsernes størrelse. Omfatter forsikringen løbende livsbetingede ydelser, kan tilbagekøb af disse ydelser dog ikke finde sted, hvis forsikringstageren er fyldt 67 år eller har nået det tidspunkt for pensionering, der er fastsat i forsikringsaftalen.

…

§ 3. Fælles bestemmelser

Tilbagekøbsværdien beregnes efter de til enhver tid gældende regler, der er anmeldt til statens tilsynsmyndighed.

Stk. 2. For forsikringer, hvor der er tilkendt præmiefritagelse ved invaliditet, beregnes tilbagekøbsværdien, som om erhvervsevnen var genvundet på tilbagekøbstidspunktet, jævnfør § 4, stk. 3 i 'Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse'.

Stk. 3. Tilbagekøbsværdien udbetales til forsikringstager, hvis der ikke er truffet anden aftale med den enkelte arbejdsgiver, der har deltaget i præmiebetalingen, og PFA Pension. I udbetalingen fratrækkes de afgifter og skatter, som PFA Pension skal indbetale til myndighederne i henhold til gældende lov.

Stk. 4. Tilbagekøb kan gøres betinget af, at forsikrede og andre, på hvis liv forsikringen er tegnet, præsterer helbredsoplysninger, der efter PFA Pensions skøn er tilfredsstillende. Udgifter til eventuelle lægeattester afholdes af PFA Pension."

Nævnet udtaler:

Klageren fik efter det oplyste en blodprop i hjernen i oktober 2009. Han anmodede i januar 2010 selskabet om at tilbagekøbe pensionsordningen, som herefter blev tilbagekøbt til ophør den 1/5 2010. Først derefter anmeldte klageren, at han havde et erhvervsevnetab opstået inden forsikringens ophør.

Ifølge forsikringsbetingelsernes § 1 indtræder retten til dækning ved tab af erhvervsevne, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til

en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne. Er erhvervsevnen nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalideydelse.

Der er således ifølge ordlyden af forsikringsbetingelserne tale om et skadevirkningsprincip, jf. også Ugeskrift for Retsvæsen 2008B.401 og 2009B.225. I overensstemmelse hermed præciseres det i forsikringsbetingelsernes § 7, at "forsikringsbegivenheden - den dækningsberettigende nedsættelse af erhvervsevnen - skal ske i forsikringstiden".

Udgangspunktet er, at det er afgørende for dækning af en - i øvrigt dækningsberettigende - forsikringsbegivenhed, at den finder sted i forsikringstiden. Det er derimod - når der bortses fra regler om forældelse samt gyldige anmeldelsesfrister, jf. herved forsikringsaftalelovens §§ 29 og 21 - uden betydning for spørgsmålet om dækning, hvornår forsikringsbegivenheden anmeldes. Nævnet finder ikke, at der er sådanne særlige forhold ved tilbagekøb af en invalidedækning, der kan begrunde, at retsstillingen skulle være anderledes i et tilfælde som det foreliggende. Afgørende må altså også i denne situation være, om forsikringsbegivenheden - den dækningsberettigende nedsættelse af erhvervsevnen - er sket i forsikringstiden, selv om den først anmeldes efter tilbagekøbet.

På denne baggrund finder nævnet efter en samlet vurdering og uanset den af selskabet påberåbte nævnspraksis, at selskabet ikke har været berettiget til at afvise at behandle klagerens ansøgning om dækning ved tab af erhvervsevne med henvisning til, at klageren havde tilbagekøbt pensionsordningen, herunder invalidedækningen, da han anmeldte sit erhvervsevnetab.

Nævnet har ikke herved taget stilling til, om klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende omfang forud for tilbagekøbet.

Nævnet finder på baggrund af det anførte, at selskabet skal genoptage sagen og foretage en realitetsvurdering af, om klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad forud for tilbagekøbet.

11. 80.998

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, PFA Pension, skal genoptage sagen og foretage en realitetsvurdering af, om klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad forud for tilbagekøbet.

Svend Bjerg Hansen
Udskriftens rigtighed bekræftes

Henning Jønsson